

Imate zemlju?

Glavni problem energetske tranzicije

Blokirano usvajanje novih EU
ciljeva za OIE

EU preporučuje ukidanje energetske
pomoći kako bi se pomoglo fiskalnoj politici

Direktiva o oporezivanju energije
napreduje puževim korakom

Cene prirodnog gasa mogle bi pasti ispod
nule u delovima Evrope!

Cene dozvola za emisije najniže u četiri
meseca

SADRŽAJ

Blokirano usvajanje novih EU ciljeva za OIE	OVDE
EU, suočena sa jačanjem otpora, na raskršću u borbi za životnu sredinu	OVDE
EU preporučuje ukidanje energetske pomoći kako bi se pomoglo fiskalnoj politici	OVDE
Šef IEA upozorava da evropsko energetske tržište još "nije izašlo iz šume"	OVDE
Direktiva o oporezivanju energije napreduje puževim korakom	OVDE
Slovenija: Završava se period sniženog PDV-a na energente.....	OVDE
Imate zemlju? Glavni problem energetske tranzicije	OVDE
ACER-ov najnoviji kvartalni REMIT	OVDE
ACER o definiciji strukturalnih zagušenja u elektroenergetskim mrežama	OVDE
Britanija: Problemi sa povezivanjem OIE na mrežu	OVDE
Britanija ostaje sa najvećim računima za energiju na svetu	OVDE
Energetska kriza u Evropi ubila je više ljudi nego COVID-19	OVDE
Cene dozvola za emisije najniže u četiri meseca	OVDE
Evropa: Cene prirodnog gasa najniže od sredine 2021.	OVDE
Cene prirodnog gasa mogle bi pasti ispod nule u delovima Evrope	OVDE
Globalne cene termo uglja dosežu raspon od 200 USD/T nakon nestabilne 2022	OVDE
Nemačka i Poljska stvaraju četvrtinu svih emisija i energetske sektora EU	OVDE

Blokirano usvajanje novih EU ciljeva za OIE

BRISEL - Evropski parlament odložio je planirano glasanje za odobravanje novih ciljeva EU za obnovljivu energiju, pošto su se Francuska i druge zemlje usprotivile zakonu, navodi se u email-u koji je 22. maja videla agencija **Rojters**.

Glasanje u skupštinskom odboru za energetiku trebalo je da se održi u utorak, 23. maja. U mejlu se navodi da je glasanje odloženo do juna, bez navođenja datuma.

Evropska unija pokušava da finalizuje ključni stub svoje klimatske agende - zakon koji sadrži obavezujući cilj da EU dobije 42,5% svoje energije iz obnovljivih izvora do 2030. godine.

Ali zakon je naišao na kasni otpor. Diplomate zemalja EU su prošle nedelje trebalo da dogovore odobrenje zakona, ali je rasprava odložena nakon što su Francuska i druge zemlje rekly da ga neće podržati.

Parlament je trebalo da održi prvo glasanje u utorak, a nakon toga konačno glasanje u julu. Kašnjenje rizikuje odlaganje odobrenja politike do septembra, nakon letne pauze u skupštini EU.

Odobrenje zakona od strane Evropskog parlamenta i zemalja EU trebalo je da bude formalnost, nakon što su se pregovarači sa obe strane dogovorili šta bi trebalo da bude konačni dogovor ranije ove godine.

Ali Francuska je bila nezadovoljna konačnim rezultatom. Pariz želi više priznanja nuklearnoj energiji s niskim udelom ugljenika i kaže da pravila diskriminišu vodonik koji se proizvodi iz nuklearne energije, ne dozvoljavajući zemljama da uračunavaju ovo niskougljениčno gorivo u ciljeve za obnovljivo gorivo za industriju.

Druge zemlje, uključujući Bugarsku, Rumuniju, Poljsku, takođe su bile nezadovoljne pravilima, iz niza razloga, uključujući i to što neke prestonice vide ciljeve kao preambiciozne.

Portparol Švedske, koja predsedava EU po principu rotacije, rekao je da su u toku razgovori o rešavanju spora.

"Nivo frustracije je zaista izuzetno visok. Francuska uvek traži više", rekao je jedan diplomata EU. Direktiva o obnovljivoj energiji ključni je deo Evropskog zelenog dogovora, sporazuma koji utire put da EU postane ugljениčno neutralan blok do 2050. godine. Nuklearna energija je bila predmet spora u nekoliko zakona EU poslednjih meseci. EU je prošle godine odlučila da uključi nuklearnu energiju i neke projekte i postrojenja prirodnog gasa kao ekološki održive ekonomske aktivnosti.

Prošlog meseca, Grinpis (Greenpeace) i druge grupe za ekološke kampanje saopštily su da tuže Evropsku komisiju Evropskom sudu pravde zbog odluke bloka da označi nuklearnu energiju i prirodni gas kao ulaganja koja su povoljna za klimu.

EU, suočena sa jačanjem otpora, na raskršću u borbi za životnu sredinu

BRISEL - Evropska unija već godinama prednjači u borbi protiv klimatskih promena i očuvanju životne sredine. Međutim, trenutno se suočava s unutrašnjim pritiskom da privremeno zaustavi nove ekološke inicijative zbog zabrinutosti o mogućim negativnim uticajima na privredu, komentariše 28. maja agencija ***Asošijejted pres (AP)***.

S obzirom da su sledeći izbori za Evropski parlament zakazani za 2024., neki od lidera kao i evropski poslanici zemalja članica zabrinuti su zbog nezadovoljstva glasača i radnika novim obavezujućim zakonodavstvom i restriktivnim merama pa pozivaju blok od 27 zemalja da pritisne kočnicu.

Otkako je Ursula von der Lejen preuzela kormilo moćne Evropske komisije 2019., politike zaštite životne sredine bile su na vrhu dnevnog reda EU. Države Unije podržale su planove da postanu klimatski neutralne do 2050. i usvojile širok raspon mera, od smanjenja potrošnje energije do naglog smanjenja emisija u transportu i reforme evropskog sistema trgovanja stakleničkim gasovima.

Međutim pukotine u evropskom frontu protiv klimatskih promena pojavile su se poslednjih meseci.

Prvi znak bio je ranije ove godine kada je Nemačka, privredni div bloka, odložila dogovor o zabrani novih motora s unutrašnjim sagorevanjem u EU do 2035. usred ideoloških podela unutar nemačke vlade.

Dogovor je konačno postignut u martu, ali samo nekoliko nedelja kasnije, druga moćna sila bloka, Francuska, pozvala je na pauzu u vezi s regulativom EU o životnoj sredini, što je izazvalo kontroverze.

Dok je ranije ovog meseca predstavljao predlog zakona o zelenoj industriji, francuski predsednik Emanuel Makron (Macron) rekao je da je vreme da EU primeni postojeća pravila pre usvajanja novih.

"Već smo doneli puno propisa na evropskom nivou, više nego naši susedi", rekao je. "Sada moramo sprovesti, a ne stvarati nova pravila, jer ćemo inače izgubiti sve igrače."

Makron je posebno zabrinut američkim zakonom o čistoj energiji koji pogoduje električnim vozilima i drugim proizvodima izrađenim u

Severnoj Americi, strahujući da će izložiti evropska firme nepoštenoj konkurenciji. Iako Evropljani i njihovi američki partneri nastavljaju rad na rešavanju izazova koje nameće zakon SAD-a, Makronova logika u osnovi kaže da bi pauza oko ekoloških ograničenja pomogla preduzećima u EU da nastave da proizvode na domaćem tlu, uprkos konkurenciji zemalja poput Kine koje imaju niže standarde zaštite životne sredine .

Belgija podržava francuski zahtev za pauzom

Belgijski premijer Aleksander De Kro (Croo) brzo je sledio taj primer, pozivajući prošle nedelje na moratorijum na uvođenje zakonodavstva EU usmerenog na očuvanje prirode, stvarajući razdor unutar vladajuće koalicije uključujući zelene političare.

Zakon koji je predložilo izvršno telo EU ima za cilj do 2030. barem 20% kopnenih i morskih područja EU obuhvatiti merama obnove prirode, "i na kraju ih proširiti na sve ekosisteme kojima je potrebna obnova do 2050.", rekla je Komisija .

De Kro je rekao da zakonodavstvo o klimi ne bi trebalo da bude preopterećeno merama obnove ili ograničenjima zagađenja azotom iz poljoprivrede, upozoravajući da preduzeća više neće moći držati korak.

"Zato tražim da pritisnemo dugme za pauzu", rekao je za mrežu VRT. "Nemojmo ići predaleko sa stvarima koje, strogo govoreći, nemaju nikakve veze s globalnim zagrevanjem. Ova druga pitanja takođe su važna, ali mere za njihovo rešavanje moraju se preduzimati u fazama."

Makron i De Kro našli su saveznike u Evropskom parlamentu, gde su članovi najveće grupacije, demohrišćanske EPP, zatražili od Evropske komisije da povuče predlog zakona o obnovi prirode jer će ugroziti poljoprivredu i potkopati sigurnost hrane u Evropi.

Taj potez usledio je nakon što su dva parlamentarna odbora, Odbor za ribarstvo i Odbor za poljoprivredu, odbacila planirani zakon.

Poslanici EPP-a tvrde da će napuštanje poljoprivrednog zemljišta dovesti do povećanja cena hrane, većeg uvoza i izbacivanja poljoprivrednika iz poslovanja.

Sve veće protivljenje zakonu o obnovi prirode izazvalo je veliku zabrinutost nevladinih udruženja za zaštitu prirode, a Frans Timmermans,

najviši zvaničnik Evropske komisije za klimu zadužen za Grin Dil (Green Deal- Zeleni dogovor), upozorio je da neće izneti alternativni predlog jer nema vremena.

"Ne možete reći da podržavam Grin Dil, ali ne i ambiciju da se obnovi priroda. To nije 'à la carte jelovnik'", rekao je Timmermans.

EU preporučuje ukidanje energetske pomoći kako bi se pomoglo fiskalnoj politici

BRISEL - Evropska komisija preporučila je da sve vlade EU prekinu mere podrške cenama energije do kraja ove godine kako bi javne finansije držale pod kontrolom i ostale u skladu s predloženim novim fiskalnim pravilima u 2024.

"Sve države članice trebalo bi da do kraja 2023. ukinu mere energetske podrške koje su na snazi", navodi 24. maja izvršna vlast EU u svojim godišnjim preporukama. Ispunjavanje preporuka sada utiče na dobijanje bespovratnih sredstava EU iz Fonda za oporavak, piše **Reuters**.

"Ukoliko nova poskupljenja energije budu zahtevala sprovođenje mera podrške, one bi trebalo da budu usmerene na zaštitu ranjivih domaćinstava i preduzeća, fiskalno prihvatljive uz sačuvanje podsticaja za uštedu energije", navodi Komisija.

Većina od 27 zemalja EU uvela je razne mere za ublažavanje uticaja

skokovitog rasta cena energije prošle godine, kada je rat u Ukrajini doveo do vrtoglavog skoka cena gasa i nafte.

Komisija procenjuje da se ove mere energetske podrške u 2023. kreću od 0,2 % BDP-a u Grčkoj, do 0,6 % u Španiji, 1 % u Francuskoj i Italiji i 2 % BDP-a u Nemačkoj.

Ali s ponovno nižim cenama energije, takvu pomoć je teže opravdati i ostavila bi mnoge zemlje u nemogućnosti ispunjavanja ograničenja svojih neto primarnih rashoda koje preporučuje Komisija u okviru reforme fiskalnih pravila EU.

Prema reformi, za koju se vlade i institucije EU-a nadaju da će je dovršiti ove godine, svaka zemlja EU pregovarala bi s izvršnim telom EU o vlastitom putu smanjenja duga, uzimajući u obzir različite polazne tačke u bloku od 27 zemalja, gde Grčka ima javni dug od 171,3% BDP-a, Italija 140% BDP-a, dok Estonija ima 18,4%.

Šef IEA upozorava da evropsko energetske tržište još "nije izašlo iz šume"

TOKIO - Uprkos značajnom padu referentnih cena prirodnog gasa u Evropi ove godine, kontinent još "nije izašao iz šume" pošto bi tri faktora mogla pogoršati energetske krizu kasnije ove godine, rekao je minulog vikenda za **CNBC** Fatih Birol, izvršni direktor Međunarodne agencije za energiju (IEA).

"Evropske zemlje obavile su dobar posao ... prošle zime", rekao je Birol na marginama samita G7 u Japanu, dodajući da je regija izbegla nestašice snabdevanja gasom i strujom.

Uprkos nedostatku većine ruskog gasa iz gasovoda, Evropa ove zime nije ušla u recesiju i uspela je zadržati svetla i grejanje, rekao je čelnik IEA-e.

„Međutim, očekivana veća potražnja za LNG-om u Kini, mogućnost bankrota SAD-a i preostala zavisnost od ruskog gasa su tri razloga zašto Evropa ne bi smela da se zadovolji ovom situacijom uoči zime 2023./2024., upozorio je glavni izvršni direktor IEA-e.

Direktiva o oporezivanju energije napreduje puževim korakom

BRISEL - Razgovori o reviziji 20 godina stare Direktive o oporezivanju energije kreću se brzinom puža zbog otpora zemalja EU pitanju čije prihvatanje zahteva jednoglasje 27 članica, piše 24. maja **Euractiv**.

Na prelazu stoleća zemlje Evropske unije shvatile su da iako su uvele minimalne stope oporezivanja naftnih derivata, drugi izvori energije ne podležu sličnim nametima. To je ugrozilo ispravno funkcionisanje jedinstvenog tržišta EU, složili su se, a Direktiva o oporezivanju energije (ETD) usvojena je 2003. godine.

Direktivom su utvrđeni minimalni nivoi poreza na sve vrste energije, od goriva za prevoz i grejanje do električne energije. Zahvaljujući direktivi, zemlje EU više nisu mogle učestvovati u dampingu cena kako bi se međusobno potkopale, a jedinstveno tržište je očuvano.

Međutim zakon koji oporezuje goriva na temelju njihovog energetskeg sadržaja po volumenu – ili evra po litri – više ne odgovara svrsi jer Evropa ima za cilj postizanje klimatske neutralnosti do 2050. godine.

Štaviše, dodata su brojna izuzeća – za avio ili pomorska goriva koja se koriste u ribarskim brodovima.

Kako bi se pozabavila ovim problemom, Evropska komisija je u julu 2021. podnela reviziju u sklopu svog plana „Spreman za 55” s ciljem prepolovljenja emisija stakleničkih gasova do kraja dekade.

Umesto količine, "goriva će se oporezivati prema njihovom energetskeg sadržaju i ekološkoj efikasnosti", najavila je tada izvršna vlast EU.

“Goriva koja imaju najnegativniji uticaj na životnu sredinu biće podložna višim minimalnim stopama”, predviđao je predlog. A one koje se koriste za "vazdušni promet unutar EU, pomorski promet i ribolov ne bi trebalo da u potpunosti budu izuzete od oporezivanja energije”.

Ukratko, predlog bi "uklonio zastarela izuzeća i smanjene stope koje trenutno podstiču korišćenje fosilnih goriva", rekao je zvaničnik EU za Euractiv.

Predloženi novi sistem oporezivanja goriva na nivou cele EU koji se temelji na energetskeg sadržaju, a ne na volumenu, nastoji da ukine podsticaje za benzin i dizel, s ciljem da se umesto toga podrži prihvatanje zelenih biogoriva, obnovljivog vodonika i sintetičkih goriva.

Jednoglasnost: glavna prepreka

Međutim, oslobađanje od ovih starih privilegija pokazalo se nepopularnim među zemljama EU, zbog čega je gotovo nemoguće postići potrebnu jednoglasnost u Savetu ministara EU, koje okuplja 27 država članica bloka.

Ipak, zakon se smatra ključnim aspektom klimatske politike bloka jer daje prednost električnoj energiji u odnosu na fosilna goriva.

„Sve studije pokazuju da je elektrifikacija – do 60-70% privrede – najjeftinije rešenje za postizanje evropskih ciljeva smanjenja ugljenika. Ipak, u isto vreme, stavljamo vrlo visoke poreze i namete na sektor električne energije, što dovodi do povećanja cena struje,“ objasnio je Kristijan (Christian) Egenhofer, viši naučni saradnik u Centru za evropske političke studije u Briselu.

Istraživanje *Regulatory Assistance projekta*, think-tanka za zelenu politiku, otkrilo je da je u velikim zemljama EU električna energija snosila nerazmeran udeo tereta oporezivanja energije.

U Italiji, Španiji, Britaniji, Belgiji i Nemačkoj, “električna energija je preoporezovana, u tri slučaja za više od 200%, a nafta i fosilni gas su premalo oporezovani”, utvrdio je think-tank.

Kamenita staza

Iako su mnogi predlozi Komisije o klimatskoj politici iz 2021. ili usvojeni ili su u završnoj fazi pregovora, razgovori o ETD-u napreduju puževom brzinom.

Radna grupa zemalja EU sastala se 11. maja kako bi raspravljala o minimalnim poreskim stopama koje bi trebalo da budu sadržane u novom ETD-u, što je bio prvi sastanak takve vrste otkako je reforma pokrenuta pre gotovo dve godine.

Do tada su se rasprave u potpunosti usredsredile na "oporezivu osnovu", prvi dogovor o tome šta će biti obuhvaćeno pravilima.

Ali to je bio lakši deo. Uspostava konsenzusa o minimalnim poreskim stopama je "teška i politički osetljiva tema", objasnio je portparol češkog stalnog predstavništva u Briselu, koje je vodilo pregovore o ETD-u tokom šestomesečnog mandata na čelu EU prošle godine.

Šveđani, koji predsedaju EU-om do jula, nemaju nade u postizanje sporazuma o ETD-u tokom svog mandata. “ Stoga će ova tema biti predata španskom predsedništvu”, rekao je portparol.

Prema Česima, potrebno je još raditi, "posebno u pogledu minimalnih nivoa oporezivanja u EU i dužine prelaznih razdoblja". Zemlje EU traže duža prelazna razdoblja u sektorima u kojima se ukidaju osetljiva izuzeća.

Najviše prepone

Pomorstvo je jedan od sektora čija bi velikodušna izuzeća mogla biti ukinuta direktivom. Insajderi u industriji ovo nazivaju dvostrukim udarcem, s obzirom na to da će sektor takođe biti uključen u EU šemu trgovanja ugljenikom.

Grčka, Malta i Kipar, luke izbora globalnih brodarskih kompanija i osiguravatelja, odlučno se protive ukidanju izuzeća.

Druge zemlje, posebno one s dominantnom ribarskom industrijom, bore se za održavanje poreskih olakšica na ribarsko gorivo, uglavnom dizel.

Ukidanje posebnog tretmana EU-a za vazduhoplovna goriva takođe izaziva određeno nezadovoljstvo.

“Oporezivanje vazduhoplovstva i brodarstva trenutno se čini prilično nezgodnim za većinu zemalja južne Evrope”, objasnila je Henrike Hahn, zelena poslanica EU iz Nemačke.

U međuvremenu, rekalkibracija poreza na goriva za drumski saobraćaj - dizel i benzin – kao i preusmeravanje poreza na uglj, pokazali su se nepopularnim u srednjoj i istočnoj Evropi.

Najviše prepone

Pomorstvo je jedan od sektora čija bi velikodušna izuzeća mogla biti ukinuta direktivom. Insajderi u industriji ovo nazivaju dvostrukim udarcem, s obzirom na to da će sektor takođe biti uključen u EU šemu trgovanja ugljenikom.

Grčka, Malta i Kipar, luke izbora globalnih brodarskih kompanija i osiguravatelja, odlučno se protive ukidanju izuzeća.

Slovenija: Završava se period sniženog PDV-a na energente

LIUBLJANA – Sa krajem maja u Sloveniji ističe razdoblje u kome je porez na dodanu vrednost (PDV) na snabdevanje električnom energijom, prirodnim gasom, ogrevnim drvima i grejanjem za sve korisnike smanjen s 22 posto na 9,5 posto. Reč je o jednoj od antidevalvacionih mera, ali za sada nema informacija o njenom mogućem produženju, piše 28. maja **SEEbiz**.

Primenu snižene poreske stope na navedene energente počela je u septembru prošle godine sa trajanjem do 31. maja ove godine.

Za sada nije poznato hoće li mera biti produžena ili ne. Međutim, eventualno produženje sniženog PDV-a, recimo do kraja ove godine, zahteva novu izmenu zakona o PDV-u. Nacrt takvog zakonskog predloga za sada ne postoji.

Ukoliko vlada u Ljubljani ne odluči o produženju, računi za navedene energente od jula će biti veći, uprkos tome što je vlada do kraja godine produžila regulaciju maloprodajnih cena struje i gasa za domaćinstva, male poslovne kupce i zaštićene kupce, kao i cene električne energije za male i srednje firme. Cena ostaje regulisana i za javne ustanove do kraja godine.

Naime, PDV se na računu obračunava na kraju, nakon što se saberu cene same isporučene energije, mrežarina, akciza, doprinosi i druga davanja i eventualni drugi troškovi, napominje SEEbiz.

Imate zemlju? Glavni problem energetske tranzicije

BRISEL - Zaboravite litijum, kobalt i nikel – najvažniji resurs za ubrzanje kapaciteta za proizvodnju solarne i energije vetra je dostupnost zemljišta za razvoj obnovljivih izvora energije (OIE) i povezani propisi o dozvolama i bio raznolikosti, piše *Yahoo Finance*

Koliko god su kritični minerali važni za energetske tranziciju, ako nemaju dovoljno velikih delova zemlje za primenu tehnologija OIE proizvedenih iz ovih kritičnih materijala, neće uspeti da ostvare vlastite ciljeve brzog uvođenja „čiste energije“.

Izdavanje dozvola, propisi o bio raznolikosti i zaštiti životne sredine te odbijanje vlasnika zemljišta, ograničavaju zemljišne resurse za obnovljive izvore energije u Evropi i prete da ponište ciljeve EU da značajno poveća udeo zelene energije u potrošnji energije.

EU cilja na brzo uvođenje OIE

Ranije ove godine, države članice Evropske unije i Evropski parlament postigli su politički dogovor o podizanju ciljanog udela obnovljive energije u potrošnji energije u EU na 42,5% do 2030., u odnosu na trenutni cilj od 32%. Cilj od 42,5 % biće obavezujući – kada postane zakon nakon što ga potvrde Savet EU i Evropski parlament – dok je udeo obnovljive energije od 45 % u potrošnji energije u bloku do 2030. indikativni aspiracioni cilj prema sporazumu.

Privremeni sporazum takođe uključuje ubrzane postupke izdavanja dozvola za projekte OIE, s ciljem da se ubrza razvoj obnovljivih izvora energije i omogući EU da postane neovisna o ruskim izvorima energije što je pre moguće.

"Razvoj obnovljivih izvora energije takođe će se smatrati 'prevladavajućim javnim interesom', što

bi ograničilo osnove pravnih prigovora na nove instalacije", prema sporazumu.

„Uska grla u izdavanju dozvola ostaju jedna od najvećih prepreka za širenje energije vetra. Bez više dozvola brže jednostavno nećemo dostići novi cilj od 42,5% obnovljivih izvora energije. Revidirana Direktiva o obnovljivoj energiji trebalo bi da pomogne da se stvari ubrzaju,“ rekao je izvršni direktor WindEurope Žil Dikson (Giles Dickson).

Prema tom udruženju, oko 80 GW kapaciteta vetroelektrana trenutno je zapelo u procedurama za dobijanje dozvola širom Evrope, od čega je najmanje 59 GW na kopnu.

U nekim zemljama potrebno je i do devet godina da se izda dozvola za jedan projekt, što je nespojivo s ambicijama EU – prošle godine EU je instalirala samo 16 GW novih vetroelektrana, a zapravo treba 31 GW svake godine u proseku do 2030. kako bi ispunio svoje ciljeve, ukazuju iz WindEurope.

Zemljište postaje najvredniji resurs

Čak i ako izdavanje dozvola u EU postane lakše, osiguravanje tolikog raspoloživog zemljišta za stotine gigavata dodatnih solarnih i vetroelektrana moglo bi biti veliki izazov za Evropu, navodi McKinsey & Company u nedavnom izveštaju.

Plan REPowerEU postavio je cilj od 1.236 GW obnovljivih kapaciteta do 2030., što zahteva dodavanje više od 700 GW dodatnih obnovljivih kapaciteta između 2023. i 2030., što je trostruko povećanje godišnjih instalacija u poređenju s kapacitetom dodatim od 2014. do 2022. što je iznosilo oko 230 GW, procenjuju analitičari McKinseyja.

Međutim, pronalaženje zemljišta dostupnog za nove razvoje postaje sve veći izazov.

“Osim tehničke prikladnosti zemljišta, koja je težak ograničavajući faktor, značajna količina zemljišta u Evropi je nedostupna za razvoj zbog strogih propisa”, napisali su analitičari McKinseyja.

"Zemlja koja ostaje dostupna često je prikladna za druge društvene ili ekološke ciljeve, kao što su poljoprivreda i očuvanje bioraznolikosti, i stoga se mora naticati s njima."

Tri najveće privrede EU – Nemačka, Francuska i Italija – trebalo bi da ispune oko polovinu dodatnih kapaciteta kako bi se ostvarili ciljevi za 2040., prema McKinseyju. Ali ispunjavanje tih ciljeva zahtevalo bi kombinovano područje od dodatnih 23.000 do 35.000 kvadratnih kilometara zemlje - što je jednako veličini Belgije. S obzirom na to da će zemljište biti potrebno i za proizvodnju bioenergije s hvatanjem ugljenika i za proizvodnju zelenih goriva, izazov sa zemljištem postaje sve veći, kažu analitičari McKinseyja.

ACER-ov najnoviji kvartalni REMIT

LJUBLJANA – Kvartalni REMIT je ACER-ov glavni kanal komunikacije sa zainteresovanim stranama o pitanjima vezanim za Uredbu o integritetu i transparentnosti veleprodajnog tržišta energije, pružajući ažurirane informacije o ACER-ovim REMIT aktivnostima.

REMIT pruža okvir EU za transparentnost i integritet energetske tržišta i odvraća učesnike na tržištu od manipulisanja tržištem. Stoga ima važnu ulogu u zaštiti interesa kompanija i potrošača, te osiguravanju poverenja u energetska tržišta, navodi ACER.

ACER
European Agency for the Cooperation
of Energy Regulators

REMIT Quarterly

ACER's quarterly report on its activities under Regulation (EU) No 1227/2011 (REMIT) Issue No. 32/2023

[32. izdanje tromesečnika](#), objavljeno 17. maja, ima poboljšani format i širi obim. Pokriva prvi kvartal 2023. i sadrži:

- Prekogranično gomilanje kapaciteta;
- Sažetak predloga Evropske komisije za izmenu REMIT-a;
- Izveštaj o potencijalno narušavajućoj upotrebi prekogranične trgovine pranja u kaplovanju pojedinačnih tržišta unutar dana (eng. skrać. SIDC);
- Statistika za izveštaje o nepredviđenim situacijama registrovanih mehanizama izveštavanja (RRM);
- Ažurirani pregled odluka o sankcijama za poslednja četiri kvartala, sa 364 REMIT predmeta u razmatranju na kraju I kvartala;
- Kratak pregled trgovanja na organizovanim pijacama u prvom kvartalu; i
- Ostala najnovija REMIT ažuriranja.

ACER o definiciji strukturalnih zagušenja u elektroenergetskim mrežama

LJUBLJANA - ACER poziva stručnjake za električnu energiju EU da pomognu u identifikaciji i definisanju 'strukturnih zagušenja' u elektroenergetskim mrežama. Uredba o raspodeli kapaciteta i upravljanju zagušenjem (CACM) definiše strukturalnu zagušenost u prilično nejasnim terminima kao zagušenje:

- koji se mogu nedvosmisleno definisati;
- koje je predvidljivo;
- geografski stabilno tokom vremena; i
- često se ponavlja u normalnim uslovima elektroenergetskog sistema.

ACER smatra da je trenutnu definiciju strukturalnog zagušenja potrebno poboljšati i da bi imala koristi od kvantitativnih kriterija kako bi se bolje identifikovala takva zagušenja.

Stoga ACER traži stavove stručnjaka za elektroenergetsku mrežu EU o tome kako treba kvantitativno definisati strukturalna zagušenja i poziva ih da popune anketu do 15. juna 2023.

Britanija: Problemi sa povezivanjem OIE na mrežu

LONDON - Britanski energetska regulator Ofgem saopštio je da pokreće reviziju politike kako bi se ubrzalo povezivanje energetska šema s niskim udelom ugljenika na mrežu za prenos električne energije, javlja **Rojters**.

Britanija ima cilj da do 2050. godine postigne neto nultu emisiju, a takođe nastoji da poboljša svoju energetska nezavisnost nakon što je rat u Ukrajini doveo do rekordnih cena energije.

Kao deo ovog cilja, koji zahteva veliko povećanje proizvodnje energije iz obnovljivih izvora, Britanija je postavila cilj da dekarbonizuje snabdevanje električnom energijom do 2035. kako bi smanjila zavisnost od uvezenog prirodnog gasa.

Projektanti su, međutim, upozorili da bi poteškoće u povezivanju novih projekata na mrežu mogle ometati ciljeve.

Trenutno, oko 20% planiranih proizvodnih kapaciteta će morati da čeka još 10 godina pre nego što dostigne datume priključenja, dok je za više od 40%, oko 120 gigavata (GW) ponuđeni datumi priključenja 2030. ili kasnije, saopštio je Ofgem.

Zahtevi za povezivanje novih projekata takođe se pridružuju zadnjem delu reda čak i ako su projekti ispred njih zastali ili ne napreduju, navodi se.

U otvorenom pismu energetske sektoru, regulator je izneo potencijalne opcije za kratkoročne, srednjoročne i dugoročne reforme kako bi elektroenergetsku mrežu učinio sposobnom za tranziciju na nulu.

Kratkoročno, Ofgem je rekao da podržava predloge operatora elektroenergetskog sistema, Nacionalne mreže, uključujući razvoj novih ugovora za priključke kako bi se projektima koji ne napreduju olakšalo da napuste red.

Dugoročno gledano, navodi se da bi proces povezivanja trebalo da bude poboljšán, s davanjem prioriteta projektima koji su spremni za početak.

Britanija ostaje sa najvećim računima za energiju na svetu

LONDON - Očekuje se da će novo "ograničenje visine" računa za energiju ostaviti 27 miliona britanskih domaćinstava da i dalje plaćaju duplo veći iznos za struju i gas koji su plaćali 2020. godine, upozorili su aktivisti.

S druge strane, poreski obveznici te zemlje će i dalje finansirati sve subvencije na račune kupaca koje vlada prepušta profilerskim snabdevačima, dodaju oni.

Britanska domaćinstva sada plaćaju najveće cene u svetu za gas i struju. U martu je prosečan godišnji račun domaćinstva za energiju iznosio 2.100 funti (2.423 evra).

Iako će regulator energije Ofgem objaviti novu gornju granicu cena, analiza Cornwall Insighta pokazala je da će smanjiti račune na 2.063 funti, odnosno za samo 37 funti godišnje.

Koalicija za borbu protiv siromaštva sa gorivom saopćila je da brojke znače da će od 1. jula računi za energiju biti dvostruko veći nego 2020.

Direktorka organizacije za brigu o potrošačima, Uplift Tess Kan rekla je: "Pokvareni energetski sistem Britanije će izazvati još jednu zimu bede, a dok se ljudi i dalje bore da podmire račune za energiju, proizvođači energije će nastaviti da ubiru rekordne profite."

Istraživanje za kampanju „ Za toplu zimu“ pokazalo je da je više od devet miliona odraslih osoba koje je prošlu zimu provelo u hladnim, vlažnim domovima i zvanični podaci pokazuju da su slučajevi hipotermije, opasnog gubitka telesne topline, porasli za 36 posto.

Energetska kriza u Evropi ubila je više ljudi nego COVID-19

LONDON - Službeni podaci pokazuju da je 59.700 ljudi umrlo od COVID-a 19 u 28 evropskih zemalja prošle zime, međutim, veći broj, 68.000, umrlo je jer nisu mogli grejati svoje domove.

Studija časopisa *Economist* fokusirala se na razdoblje od prošlog novembra do februara. Podaci su prikupljeni iz svih 27 zemalja EU, s izuzetkom Malte i Kipra. Uključene su Britanija, Norveška i Švajcarska. Krajnji zaključak je da su potezi čelnika EU da prekinu snabdevanje jeftinom energijom iz Rusije imali smrtonosne posledice.

Cene dozvola za emisije najniže u četiri meseca

LONDON . Cene dozvola za emisije ugljenika (EUA) prema EU Sistemu u trgovanja emisijama (EU-ETS) pale su na najniže nivoe u četiri meseca jer su slaba potražnja zajedno s nižim cenama gasa i električne energije opteretili tržište, piše 29. maja **S&P Global Platts**.

EU dozvolama prema ugovoru za decembar 2023. trgovalo se po 83,18 evra za tonu ekvivalenta CO2 (Eur/mtCO2e) 26. maja, što je pad od više od 7% od 19. maja, pokazuju podaci ICE-a. EUA su se prošle nedelje kretale u rasponu od Eur82-88/mtCO2e.

Platts procenjuje EUA ugovore za isporuku u decembru na 82,76 Eur/mtCO2e , najnižu vrednost od 24. maja.

Cene su prošle nedelje pale jer potražnja nije mogla držati korak s aukcijskom ponudom čak ni nakon nedelju dana smanjenih aukcija.

Oštar pad cena prirodnog gasa takođe rezultira većim signalima za prelazak s uglja na gas, zajedno s brigama za tokove EU privrede, što ograničava značajno kratkoročnu potražnju investitora, navodi S&P Global.

S&P očekuje veći pritisak na dodatno pojeftinjenje EUA u nadolazećim mesecima zbog povećane ponude.

Evropa: Cene prirodnog gasa najniže od sredine 2021.

ROTTERDAM - Evropske cene gasa pale su na najniži nivo od sredine 2021. godine, piše u ponedeljak agencija **Bloomberg**.

Novi pad nadovezuje se na već umanjene terminske cene gasa za dve trećine ove godine, a četiri puta ispod onih iz maja prošle godine, kada su zemlje bile prisiljene da ožive proizvodnju uglja kako bi svetla ostala upaljena nakon što su smanjene isporuke ruskog gasa.

Bilo je i zabrinutosti oko nestašica i hoće li Evropa moći da izgradi nivoe skladišta gasa pre zime. Sada su zalihe iznad proseka i mogle bi se čak napuniti tokom leta i pre roka.

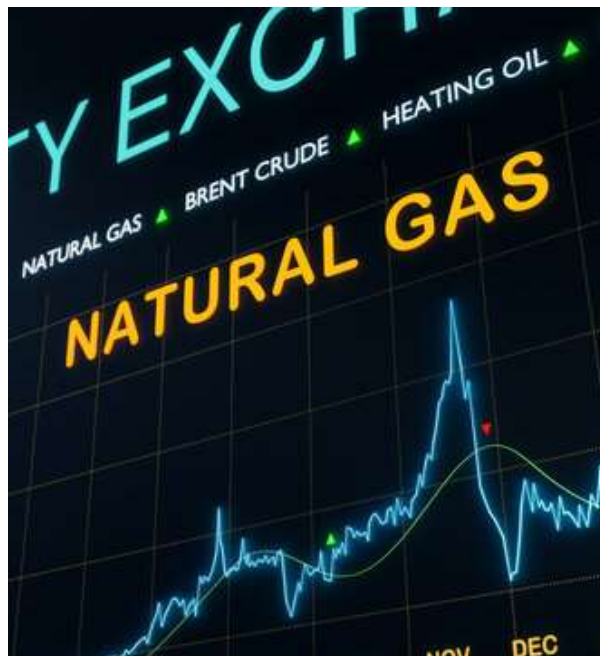
Referentne terminske cene na tržištu u Holandiji pale su osam nedelja zaredom i ispod su 25 evra po megavat satu, najniže od maja 2021.

Tome je pomogao i povećani uvoz utečnjelog prirodnog gasa, kao i relativno blaga zima. Rezerve su gotovo 67% pune za Evropu, u poređenju s petogodišnjim prosekom od oko 50%.

Ekonomska slabost takođe igra ulogu u smanjenju potrošnje energije. Oporavak Kine izgubio je zamah, evropska proizvodnja je u dubokom padu, a Nemačka je neočekivano pala u prvom tromesečju, ulazeći u recesiju, piše Bloomberg.

Cene prirodnog gasa mogle bi pasti ispod nule u delovima Evrope

ESEN - Kako je slaba potražnja za gasom za proizvodnju električne energije i industrije dovela do slobodnog pada evropskih cena prirodnog gasa poslednjih nedelja, trgovci i industrijski zvaničnici ne isključuju mogućnost da bi Evropa mogla videti kratkotrajan pad ispod nule cena za dan unapred na nekim tržištima ovog leta, piše 28. maja **Bloomberg**.

Kombinacija velikih zaliha na kraju blage zime, stalnog uvoza LNG-a i slabe potražnje dovela je do osam uzastopnih nedeljnih gubitaka u evropskim referentnim cenama prirodnog gasa, što je najduži sedmični niz gubitaka u više od šest godina.

Iako je malo verovatno da će referentna cena pasti ispod nule, neke regionalne cene prirodnog gasa za dan unapred u Evropi mogle bi nakratko biti ispod nule ovog leta, ako potražnja ostane slaba, a proizvodnja obnovljive energije bude visoka, rekli su za Bloomberg trgovci i industrijski zvaničnici okupljeni na E- Svetskom sajmu energije u Esenu, Nemačka.

Globalne cene termo uglja dosežu 200 USD/T nakon nestabilne 2022.

SINGAPUR Globalne cene termalnog uglja stabilizuju se ove godine u rasponu od blizu 200 USD po toni, što je upola manje rekordnih vrednosti iz 2022., kažu za **S&P Global Platts** analitičari i zvaničnici u industriji.

Dodaju da rastuće zalihe pružaju predah potrošačima uznemirenim prošlogodišnjom

nestabilnošću.

Analitičari očekuju da će referentni indeks uglja u Njukastlu ove godine biti u proseku od 175 do 212 dolara po toni, što je velika premija u odnosu na prosek od 86 dolara za deset godina pre ruske intervencije u Ukrajini 2022., ali pad za više od 50% u odnosu na septembarske najviše vrednosti od 440 dolara.

Nemačka i Poljska stvaraju četvrtinu svih emisija i energetskog sektora EU

BRISEL - Dve zemlje dominiraju evropskim emisijama stakleničkih gasova sagorevanjem uglja. Iako je u padu, uglj je činio više od 60% zagađenja energetskog sektora bloka prošle godine.

Deset najvećih emitera ugljenika u Evropi prošle godine bile su sve elektrane na uglj, prema novoj analizi energetske analitičke firme **Ember**.

Ove lokacije - gotovo isključivo u Poljskoj i Nemačkoj - bile su odgovorne za četvrtinu svih emisija iz energetskog sektora u 2022.

Zajedno su ispumali 13 posto ukupnih emisija u EU, prema evidenciji u šemi "ograničenja i trgovine" u EU sistemu trgovanja emisijama (EU-ETS), koja uzima u obzir zagađenje stakleničkih gasova.

*Informacije objavljene u ovom Biltenu ne treba nužno tumačiti kao opredeljenje AERS prema temama kojima se bave
Selektovao i uredio Dušan Daković – dusan.dakovic@aers.rs*